สิทธิของประชาชนกับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมภิบาลที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์โควิท-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี

PEOPLE'S RIGHT AND GOVERNMENT ADMINISTRATION UNDER THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE EFFECTING TO QUALITY OF LIFE UNDER THE COVID-19 SITUATION IN UBON RATCHATHANI PROVINCE

[1]รพีพร ธงทอง

[1]Rapeeporn Thongtong

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, ประเทศไทย

The Eastern University of Management and Technology, Thailand.

rapeeporn.t@umt.ac.th

Received :March 10, 2022; **Revised** :March 25, 2022; **Accepted** :April 24,2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสิทธิของประชาชนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี 3) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี และ (4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิของประชาชนกับการบริหารภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) สิทธิของประชาชนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านสิทธิแรงงาน รองลงมาคือ สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อมและน้อยที่สุด คือ สิทธิในด้านการศึกษา 2) การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ

[1] อาจารย์ ดร. หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

นิติธรรม รองลงมาคือ ความโปร่งใสและน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วม 3) คุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านจิตใจ รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมและน้อยที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม 4) ความสัมพันธ์ของสิทธิของประชาชนและการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลกับคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับปานกลางถึงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: สิทธิของประชาชน การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล, คุณภาพชีวิต

Abstract

This research had the following objects: 1) to study the people's right under the COVID Situation. 2) to study the government administration under the principles of good governance. 3) to study quality of life under the COVID-19 situation and 4) to study the relationship between people right and government administration under the principles of good governance effecting to quality of life under the COVID-19 situation in Ubon Ratchathani province. The researcher used a questionnaire for collecting from 400 respondents of people in Ubon Ratchathani province. The Statistic is frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation analysis. The results show that 1) People's rights under the COVID-19 situation in Ubon Ratchathani province were moderate level for all components. When considering in each aspect with the highest average was the terms of labor rights, followed by community and environmental rights, and the least was the education's right. 2) government administration under the principles of good governance were moderate level for all components. When considering in each aspect with the highest average was the terms of rule of law, followed by transparency, and the least was participation of people. 3) The quality of life under the COVID-19 situation were moderate level for all components. When considering in each aspect with the highest average was the terms of mental, followed by an environment, and the least was social relationship. 4) The leadership between the people's right, government administration under the principles of good governance Effecting to the quality of life effectiveness at a statistically significant level of 0.01 in the same direction at a moderate to high level.

Keywords : people right, rule of state, The COVID-19 Situation

บทนำ

สิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น เป็นหลักสำคัญของหลักสิทธิมนุษยชนและหลักการพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นหน้าที่ของรัฐในการพิทักษ์ ปกป้องคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนทุกคนภายในรัฐเป็นหลักประกันว่าคนทุกคนภายในรัฐจะได้รับการปกป้อง คุ้มครอง ดูแลสิทธิ เสรีภาพ อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2560) หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนยังส่งผลทำให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองสิทธิดังกล่าวอีกด้วย ซึ่งการประกันสิทธิขั้นพื้นฐาน (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2557) เป็นสิ่งที่ไม่อาจขาดได้ในรัฐที่เป็นนิติรัฐ รัฐธรรมนูญถือเป็นบทบัญญัติหรือระเบียบแบบแผนในการปกครองรัฐ และรัฐธรรมนูญได้ให้ความสำคัญและตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยในมาตรา 4 บัญญัติไว้ว่า“ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน” (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2560) จากการพิจารณาสาระสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญจะเห็นได้ว่ามีการกำหนดสาระสำคัญไว้ 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนแรกเป็นการกำหนดบทบัญญัติรับรองถึงสิทธิและเสรีภาพต่างๆ ของประชาชน ได้แก่ สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม สิทธิพื้นฐานในการพิจารณาคดีและสิทธิได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้องรวดเร็วและเป็นธรรม เป็นต้น และส่วนที่สอง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดกลไกสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวเพื่อให้เกิดผลบังคับอย่างแท้จริงในทางปฏิบัติ ได้แก่หลักความผูกพัน ต่อสิทธิและเสรีภาพขององค์กรของรัฐ (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2558)

ปัจจุบันกฎเกณฑ์ว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานถือว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับราษฎรและช่วยในการตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่างๆ การประกันสิทธิขั้นพื้นฐานให้ราษฎรอยู่ในฐานะประธานแห่งสิทธิไม่ใช่อยู่ในฐานะเป็นวัตถุ นอกจากนี้ การประกันสิทธิขั้นพื้นฐานย่อมทำให้ราษฎรแต่ละคนสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนได้อย่างเต็มที่อีกด้วย (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2557) ส่วนการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นหลักการต่างๆ ที่ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมการใช้อำนาจของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐในการตรากฎหมายการบังคับใช้กฎหมายและการตีความกฎหมาย ให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และให้ความคุ้มครองต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้ การปกครองในประเทศที่เจริญแล้ว กิจกรรมของฝ่ายปกครองย่อมอยู่ภายใต้กฎหมายและการควบคุมของศาล หมายความว่าฝ่ายปกครองมีความผูกพันจะต้องดำเนินการปกครองในขอบเขตแห่งกฎหมาย ฝ่ายปกครองไม่มีอำนาจที่จะกระทำการใดๆ ได้ตามอำเภอใจโดยไม่อาศัยอำนาจตามกฎหมาย อำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครองมีกฎหมายกำหนดขอบเขตไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ฝ่ายปกครองจะกระทำการใดๆ อันมีผลกระทบ

กระเทือนสิทธิและเสรีภาพของพลเมือง ผู้อยู่ใต้ปกครอง ถ้าฝ่ายปกครองฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย พลเมืองผู้ต่องประสบความเสียหายย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องร้องฝ่ายปกครองต่อศาล เพื่อให้เพิกถอนการกระทำของฝ่ายปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือให้ชดใช้ค่าเสียได้ อันเป็นการบังคับให้ฝ่ายปกครองกระทำการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระบบการปกครองเช่นนี้เรียกว่า“ระบบนิติรัฐ” รัฐธรรมนูญในฐานะกฎหมายสูงสุดที่จัดระเบียบการปกครองประเทศ หรือกำหนดโครงสร้างในการปกครองประเทศ ด้วยการจัดสรรอำนาจอธิปไตยให้เหมาะสมกับสิทธิหน้าที่อันเป็นพื้นฐานความเป็นอยู่ของประเทศในประเทศนั้น ถือได้ว่ารัฐธรรมนูญเป็นเครื่องมือให้การปกครองของรัฐและเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ขณะเดียวกันในอีกมิติหนึ่งนั้นรัฐธรรมนูญถือเป็นเครื่องมือในการจำกัดอำนาจของผู้ปกครองและเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วยเช่นกัน ความโปร่งใสในการทำงาน ความรับผิดชอบในงานที่ทำ และการสร้างความเป็นธรรมในทุกกระบวนการทำงานของภาครัฐ ถือเป็นการบริหารงานของภาครัฐที่มีความสัมพันธ์กับประชาชนตามหลักการของธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม

จากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ซึ่งเริ่มต้นเมื่อเดือนธันวาคม 2562 จนถึงปัจจุบัน ณ เดือนสิงหาคม 2564 ในประเทศไทยมีผู้ติดเชื้อทั้งสิ้น 1,161,200 คน (30 สิงหาคม 2564) นำมาซึ่งการควบคุมสถานการณ์โรคระบาดและการเยียวยาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลอย่างต่อเนื่องมาร่วม 2 ปี ในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม 2564 รัฐบาลประกาศมาตรการควบคุมพื้นที่โรคระบาดสูงสุดเข้มงวด 29 จังหวัด (ศุภริน เจริญพานิช, 2564) ผลกระทบจากสถานการณ์โรคระบาดที่แม้ว่าอาจจะไม่มีความร้ายแรงถึงขั้นคุกคามความอยู่รอดของรัฐแต่โรคระบาดยังถือเป็นเหตุในการจำกัดสิทธิบางประการของประชาชน (คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล, 2564) ด้วยมาตรการควบคุมโรคระบาดของรัฐบาลโดยเฉพาะจากมาตรการล็อกดาวน์ในจังหวัดที่มีผู้ติดเชื้อสูง การประกาศปิดห้างสรรพสินค้าตลาด แหล่งชุมชน ทำให้ธุรกิจประสบปัญหาหลายด้าน (ศุภริน เจริญพานิช, 2564) การที่รัฐได้มีการดำเนินมาตรการที่เพื่อจัดการกับเงื่อนไขทั่วไปในสังคมที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามโดยตรงต่อการดำรงชีวิตของประชาชน (CCPR. 2018) ทั้งนี้ การจัดการโรคระบาดของรัฐบาลไทยในสภาวะการแพร่ระบาดนี้ยังส่งผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วประเทศ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนในหลายด้าน เช่น สิทธิในการมีชีวิต สิทธิในสุขภาพ สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสิทธิในการเข้าถึงมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ รวมถึงได้ส่งผลคุณภาพชีวิตด้วย ดังนั้น การปรับตัวจึงมีความสำคัญยิ่งในยุคปัจจุบัน เนื่องจากความต้องการผู้บริโภครวมถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป รักความสะดวกสบายและใช้เทคโนโลยีมากขึ้น (ศุภริน เจริญพานิช, 2564) และการปรับตัวต้องให้มีความสอดคล้องและเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นทางด้านการปรับตัวในช่วงวิกฤตโควิด-19 (ประภาพร ดีสุขแสง, 2564) ทั้งนี้ โดยการ

ใช้สิทธิของประชาชน และการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล ในสถานการณ์ COVID จึงต้องการดำเนินกิจการต้องสอดคล้องกับกฎหมายของรัฐที่ประกาศใช้บังคับในสถานการณ์ที่ผิดปกติ (วัฒนะ สุขขวัญ, 2563)

จากปัญหาและความจำเป็นที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนและการบริหารงานภาครัฐทีมีผลต่อคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเพื่อให้ได้แนวทางการปรับเปลี่ยนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสิทธิของประชาชนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิของประชาชนกับการบริหารภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สิทธิของประชาชน กับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมภิบาลที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID -19 ในจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1,868,052 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973; อ้างถึงใน อรุณ จิรวัฒน์กุล, 2557) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 399.91 คน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเท่ากับ 400 คน และทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 สิทธิของประชาชนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย (1) สิทธิผู้บริโภค (2) สิทธิแรงงาน (3) สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม (4) สิทธิในกระบวนการยุติธรรม (5) สิทธิในด้านสาธารณสุข และ (6) สิทธิในด้านการศึกษา

ตอนที่ 3 หลักธรรมาภิบาลภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย (1) หลักนิติธรรม (2) หลักความโปร่งใส (3) หลักการมีส่วนร่วม และ (4) หลักการตรวจสอบ

ตอนที่ 4 คุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย (1) ด้านร่างกาย (2) ด้านจิตใจ (3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ (4) ด้านสิ่งแวดล้อม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเพื่อให้ทราบลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) โดยคำนวณจากค่าร้อยละค่าความถี่

3.2 วิเคราะห์สิทธิของประชาชน การบริหารงานภาครัฐตามลักธรรมาภิบาลกับคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3.3 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิของประชาชนและการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลกับคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson’s correlation coefficient)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สิทธิของประชาชน กับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมภิบาลที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สิทธิของประชาชนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี ดังแสดงตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 : ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสิทธิของประชาชนภายใต้สถานการณ์ COVID 19 ในจังหวัดอุบลราชธานี

สิทธิของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.
1. สิทธิผู้บริโภค	3.36	0.49
2. สิทธิแรงงาน	3.54	0.51
3. สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม	3.38	0.36
4. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	3.33	0.38
5. สิทธิในด้านสาธารณสุข	3.34	0.39
6. สิทธิในด้านการศึกษา	3.31	0.33
รวม	**3.38**	**0.41**

จากตารางที่1 สิทธิของประชาชนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.38, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านสิทธิแรงงาน ($\bar{X}$ = 3.54, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 3.38, S.D. = 0.36) และน้อยที่สุด คือ สิทธิในด้านการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.31, S.D. = 0.33)

2. การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี ดังแสดงตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 : ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี

หลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	S.D.
1. หลักนิติธรรม	3.28	0.43
2. หลักความโปร่งใส	3.26	0.37
3. หลักการมีส่วนร่วม	3.21	0.38
4. หลักการตรวจสอบ	3.24	0.37
รวม	**3.25**	**0.38**

จากตารางที่ 2 การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.25, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิติธรรม ($\bar{X}$ = 3.28, S.D. = 0.45)

รองลงมาคือ ความโปร่งใส ($\overline{X}$ = 3.26, S.D. = 0.37) และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วม ($\overline{X}$ = 3.21, S.D. = 0.38)

3. คุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี สามารถสรุปผลดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตาราที่ 3 : ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี

คุณภาพชีวิต	$\overline{X}$	S.D.
1. ด้านร่างกาย	3.14	0.33
2. ด้านจิตใจ	3.18	0.47
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.10	0.48
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.16	0.47
รวม	**3.15**	**0.44**

จากตารางที่ 3 คุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.15, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านจิตใจ ($\overline{X}$ = 3.18, S.D. = 0.47) รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$ = 3.16, S.D. = 0.47) และน้อยที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\overline{X}$ = 3.10, S.D. = 0.48)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิของประชาชนและการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลกับคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี สามารถสรุปผลดังตารางที่ 4-5 ดังนี้

ตารางที่ 4 : ความสัมพันธ์ของสิทธิประชาชนกับคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี

สิทธิประชาชน	คุณภาพชีวิต			
	Pearson Correlation	Sig (2-tailed)	ทิศทาง	ระดับความสัมพันธ์
1. สิทธิผู้บริโภค	.632**	.000	เดียวกัน	ปานกลาง
2. สิทธิแรงงาน	.759**	.000	เดียวกัน	มาก
3. สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม	.638**	.000	เดียวกัน	ปานกลาง
4. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม	.751**	.000	เดียวกัน	มาก
5. สิทธิในด้านสาธารณสุข	.781**	.000	เดียวกัน	มาก
6. สิทธิในด้านการศึกษา	..764**	.000	เดียวกัน	มาก
สิทธิประชาชนโดยรวม	**.721****	**.000**	**เดียวกัน**	**มาก**

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์สิทธิประชาชนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COV(D-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สิทธิประชาชน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ในระดับมาก r = 0.721 กล่าวคือ เมื่อสิทธิประชาชนมีความสำคัญมากขึ้นจะทำให้คุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้นมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก มี 4 ข้อ คือ สิทธิในด้านสาธารณสุข r = 0.781 สิทธิในด้านการศึกษา r = 0.764 สิทธิแรงงาน r = 0.759 และสิทธิในกระบวนการยุติธรรม r = 0.751 เรียงตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง มี 3 ปัจจัย คือ สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม r = 0.638 และสิทธิผู้บริโภค r = 0.632 เรียงตามลำดับ

ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4 ด้วยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) จะตอบสมมติฐานได้ว่า สิทธิของประชาชนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 5 : ความสัมพันธ์ของการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลกับคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี

หลักนิติธรรม	คุณภาพชีวิต

	Pearson Correlation	Sig (2-tailed)	ทิศทาง	ระดับ
1. นิติธรรม	.723**	.000	เดียวกัน	มาก
2. ความโปร่งใส	.795**	.000	เดียวกัน	มาก
3. การมีส่วนรวม	.783**	.000	เดียวกัน	มาก
4. การตรวจสอบ	.615**	.000	เดียวกัน	ปานกลาง
รวม	**.729****	**.001**	**เดียวกัน**	**มาก**

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์การบริหารภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ในระดับมาก r = 0.729 กล่าวคือ เมื่อการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญมากขึ้นจะทำให้คุณภาพชีวิตเพิ่มขึ้นมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง มี 3 ข้อ คือ ความโปร่งใส r = 0.795 การมีส่วนร่วม r = 0.783 และนิติธรรม r = 0.723 เรียงตามลำดับ ส่วนข้อที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง มี 1 ข้อ คือ การตรวจสอบ r = 0.615

ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 5 ด้วยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) จะตอบสมมติฐานได้ว่าการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง สิทธิของประชาชน กับการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมภิบาลที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. สิทธิของประชาชนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านสิทธิแรงงาน รองลงมาคือ สิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม และน้อยที่สุด คือ สิทธิในด้านการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ในรัฐธรรมนูญ 2550 ได้กำหนดให้เป็นสิทธิของผู้บริโภคได้รับความคุ้มครองในการได้รับข้อมูลที่เป็นความจริง ในขณะที่รัฐธรรมนูญ 2560 กลับเปลี่ยนให้เป็นหน้าที่ของรัฐ ต้องจัดมาตรการหรือกลไกคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิผู้บริโภคในด้านการรู้ข้อมูลที่เป็นจริง ด้านการศึกษาที่ถูกกำหนดในรัฐธรรมนูญ ให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็ได้เปลี่ยนเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดำเนินการให้ ด้านสาธารณสุข

การเข้าถึงบริการสาธารณสุขจากรัฐซึ่งต้องเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพที่เดิมในรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้เป็นสิทธิของประชาชน ก็ได้เปลี่ยนไปเป็นหน้าที่ของรัฐ ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ที่สะดวก รวดเร็วและสิทธิในการมีทนายความ ถูกจัดตำแหน่งแห่งที่ใหม่ในรัฐธรรมนูญปัจจุบัน ไม่เขียนให้เป็นสิทธิของประชาชน แต่เปลี่ยนแปลงเป็นหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องจัดให้ นอกจากนี้ยังกำหนดหน้าที่ของรัฐต้องให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสม รวมถึงการจัดหาทนายความให้เฉพาะผู้ยากไร้ หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ซึ่งอาจส่งผลต่อการตีความได้ว่า บุคคลใดจึงจะเข้าเกณฑ์เป็นผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาส รัฐธรรมนูญกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ในการยื่นคำร้องขอประกันตัว หรือในเรื่องการปล่อยตัวชั่วคราว จะต้องได้รับการพิจารณาอย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับ iLaw (2564) ที่ได้กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ 2560 คุ้มครองสิทธิผู้บริโภค แต่จากสถานการณ์ COVID-19 มีเนื้อหาบางประการที่เปลี่ยนแปลงไปจากรัฐธรรมนูญโดยหลักการเดิมที่กำหนดให้ต้องมีองค์กรอิสระเพื่อผู้บริโภคถูกทำให้หายไป เหลือเพียงแต่การกำหนดให้บุคคลสามารถรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคได้เท่านั้น สำหรับสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหายที่เคยมีอยู่ตามรัฐธรรมนูญก็ไม่ปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเช่นกัน และสิทธิที่จะได้รับข้อมูลที่เป็นความจริง ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญก็ได้ถูกโยกไปเป็นหน้าที่ของรัฐ ด้านสิทธิแรงงาน รัฐธรรมนูญ ได้วางหลักการคุ้มครองสิทธิแรงงานทั้งแรงงานเด็กและสตรี กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้บุคคลวัยทำงานมีงานทำ มีประกันสังคม และระบบแรงงานสัมพันธ์ ให้แรงงานมีเสรีภาพรวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงาน และยังเปิดโอกาสให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐเองก็สามารถรวมตัวตั้งสหภาพข้าราชการได้ เท่าที่ไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ และยังให้แรงงานได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และในรัฐธรรมนูญยังกำหนดให้รัฐต้องคุ้มครองให้บุคคลที่ทำงานซึ่งมีคุณค่าอย่างเดียวกันต้องได้ค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ ทว่าในสถานการณ์ COVID-19กลับเปลี่ยนวิธีคิดในเรื่องค่าตอบแทนจากเดิมต้องได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมเป็นให้ได้รับรายได้ที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพซึ่งอาจก่อให้เกิดสุ่มเสี่ยงต่อการตีความว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของผู้ใช้แรงงานแต่ละพื้นที่ก็ควรไม่เท่ากันด้วย และจะสร้างความไม่เป็นธรรมให้ผู้ใช้แรงงานมากยิ่งขึ้นและไม่กำหนดเรื่องการรวมตัวของข้าราชการไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมตัวเป็นสหภาพซึ่งเสรีภาพดังกล่าวก็อาจถูกจำกัดได้ สำหรับลูกจ้างของหน่วยงานรัฐยังขาดความชัดเจนว่าจะรวมตัวกันเรียกร้องสิทธิได้หรือไม่ เพียงใด เพราะบุคคลดังกล่าวก็ยังต้องอยู่ภายใต้กฎหมายวินัยข้าราชการที่กำกับไว้ สำหรับมิติของสิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม ในสถานการณ์ COVID-19 รับรองให้ บุคคลและชุมชนมีสิทธิในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสามารถเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้

ดำเนินการใดหรืองดเว้นไม่ดำเนินการใดได้ แต่ก็ไม่ได้รับรองสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่อโครงการต่างๆ ของรัฐ และความฝันของประชาชนที่จะมีองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพคอยกลั่นกรองโครงการของรัฐ ก็ถูกตัดออกไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติกาญจน์ สายอุตส่าห์ (2560) ที่กล่าวว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติเรื่องของการจำกัดสิทธิเสรีภาพไว้ใน มาตรา 29 โดยมีสาระสำคัญที่เหมือนกัน กล่าวคือ การที่รัฐจะจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนนั้นจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจและกระทำเท่าที่จำเป็น จะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิเสรีภาพมิได้ ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายต้องเป็นการทั่วไปไม่มุ่งใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง แต่ในทางกลับกันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ได้บัญญัติเรื่องของการจำกัดสิทธิเสรีภาพไว้ใน มาตรา 26 โดยมีใจความสำคัญที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในอดีตที่ผ่านมา โดยสาระสำคัญในเรื่องของการจำกัดเท่าที่จำเป็นและการกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิเสรีภาพมิได้ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน จะใช้คำว่า ไม่เกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ การบัญญัติเนื้อหาดังกล่าวจึงส่งผลต่อการตีความกฎหมายและการออกกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพประชาชน ตลอดจนไม่สอดคล้องกับสาระสำคัญแห่งสิทธิเสรีภาพที่รัฐจะต้องจำกัดสิทธิและเสรีภาพเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

2. การบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นิติธรรม รองลงมาคือ ความโปร่งใส และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมอาจเป็นเพราะว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตามมาตรา 78(4) ได้กำหนดให้พัฒนาระบบงาน โดยเน้นการพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรม ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน อีกทั้งสำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกระเบียบว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) พ.ศ. 2542 เพื่อให้ทุกหน่วยงานถือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ศรีสกุล เจริญศรี และคณะ (2559) ที่ค้นพบความสำคัญเชิงอิทธิพลของหลักธรรมาภิบาลที่มีต่อประสิทธิผลองค์กร โดยเฉพาะองค์ประกอบที่นอกเหนือจากหลักนิติธรรม การมีส่วนร่วม และความโปร่งใส ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพยากรณ์อัตราความสำเร็จขององค์กรได้สูงถึงร้อยละ 76.5 นอกจากนั้นแล้ว สิ่งสำคัญที่ผู้วิจัยนำเสนอนั้น สะท้อนได้ชัดว่า การบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล เป็นภาพสะท้อนกลับไปยัง ผลการปฏิบัติงานขององค์กรที่บรรลุเป้าหมาย ได้ตามความคาดหวังขององค์กร ซึ่งด้วยเหตุนี้ ย่อมแสดงได้ชัดว่า หลักธรรมาภิบาล เป็นปัจจัยอิทธิพลสูงกว่าภาวะผู้นำทุกรูปแบบ ในขณะที่ภัทราวดี มากมี (2559) กลับอธิบายว่า การวัดประสิทธิผลขององค์กรนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อรูปแบบ และ

วิธีการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร โดยเฉพาะ การวัดคุณลักษณะส่วนบุคคล รวมไปถึง การจำแนกคุณลักษณะขององค์กร ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่เอื้อต่อความสำเร็จจากการปฏิบัติงาน ซึ่งจำแนกออกได้อย่างสองแบบ คือแบบเปิดกว้าง และปิดแคบ กล่าวคือ บุคคลภายในองค์กรมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด ย่อมส่งผลต่ออัตราการเพิ่มขึ้น หรือลดลงของความสำเร็จองค์กร สิ่งสำคัญคือ การวัดประสิทธิผลองค์กรจากการใช้นโยบายใดใด ในการบริหารจัดการองค์กรให้ประสบความสำเร็จของผู้บริหารองค์กร

3. คุณภาพชีวิตภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านจิตใจ รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม และน้อยที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การมีชีวิตที่ดี มีความสุข และความพึงพอใจในชีวิตในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตในสถานการณ์ COVID-19 ของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ (1) ด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน (2) ด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพจิตใจของตนเอง (3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น และ (4) ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับณัฐวัฒน์ ขันโท (2562) พบว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์ แพทย์พัฒนา ในภาพรวมมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนามีคุณภาพชีวิตในด้าน สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับดีเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ และด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรางทิพย์ ภักดีศรีไพรวัลย์ (2559) ที่พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตโดยใช้ แบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ระดับ คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตดีมาก ด้านจิตใจ มีระดับคุณภาพ อยู่ในระดับคุณภาพชีวิตดีมาก ด้านสัมพันธภาพทางสังคม มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพชีวิต ดีมาก ด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตดีมาก และคุณภาพชีวิตโดยรวม มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับคุณภาพชีวิตดีมาก เมื่อใช้แบบวัดคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสัมพันธภาพ ผลการประเมิน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ด้านโครงการภายในชุมชน ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอโดยรวม ผลการประเมิน อยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้ผลการศึกษาความแตกต่างระหว่างตัวแปรกับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน พบว่า ตัวแปรในด้านเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ มีผลต่อ

คุณภาพชีวิตโดยรวม เมื่อวัดด้วยแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย และแบบวัดคุณภาพชีวิต ของคนในชุมชนบ้านแสนตอโดยรวม สำหรับการส่งเสริมคุณภาพชีวิต สามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ด้านที่ 1 การส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ การส่งเสริมกลุ่มจิตอาสาที่เกิดขึ้นมาจากชุมชนและ มีการบริหารจัดการโดยชุมชนให้เข้มแข็ง และการสนับสนุนโครงการที่ดำเนินการให้มีความต่อเนื่องยั่งยืน ด้านที่ 2 การส่งเสริมด้านสัมพันธภาพทางสังคม ควรมีการอนุรักษ์สืบสานและส่งเสริมประเพณี ที่ดีงาม เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และการสร้างองค์ความรู้ของประเพณีและภูมิปัญญาของชุมชน ด้านที่ 3 การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้องกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ด้านที่ 4 การส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมให้มีการอบรมความรู้เฉพาะทาง และการส่งเสริมให้มีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น และด้านที่ 5 ด้านความมั่นคงปลอดภัย การส่งเสริมกลุ่มจิตอาสาในการรักษาความสงบเรียบร้อย และการสร้างองค์ความรู้ด้านความมั่นคง ปลอดภัยเพื่อให้สามารถดูแลความปลอดภัยในชุมชน

4. สิทธิของประชาชนและการบริหารภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในสถานการณ์ COVID-19 ของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การกำหนดเป็นสิทธิ จะส่งผลให้บุคคลมีสถานะเป็นผู้ทรงสิทธิ” ที่จะสามารถเรียกร้องสิทธินั้นต่อรัฐไทย ใช้สิทธินั้นยันกับประชาชนคนอื่น ยันกับรัฐ ยันกับเอกชน หรือนิติบุคคล รวมทั้งรัฐต่างประเทศ หรือองค์กรระหว่างประเทศ ไม่ให้มาละเมิดต่อสิทธิของตัวเองได้ และรัฐมีหน้าที่ต้องคุ้มครองไม่ให้ถูกละเมิดและสนับสนุนให้ประชาชนใช้สิทธิได้ ในขณะที่การเขียนเป็นหน้าที่ของรัฐ รัฐจะเป็นผู้จัดมาให้ส่วนประชาชนเป็นผู้รอรับสิทธินั้น ผลเสียที่เกิดขึ้น คือ ประชาชนไม่อาจเรียกร้องจากผู้อื่นได้นอกจากรัฐ เช่น บริษัทแห่งหนึ่งสร้างตึกใหญ่โดยไม่มีทางลาดและลิฟต์สำหรับคนพิการ ถ้าคนพิการมีสิทธิ ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกก็มีสิทธิเรียกร้องให้บริษัทสร้างตึกให้เข้าถึงได้ แต่ถ้าสิทธิไม่อยู่กับตัวแต่เขียนเป็น “หน้าที่ของรัฐ” คนพิการก็ต้องไปเรียกร้องกับรัฐ เพื่อให้รัฐแจ้งต่อบริษัทนั้นให้สร้างตึกให้คนพิการเข้าถึงได้ สอดคล้องกับ ILaw ที่ได้กล่าวว่า รัฐธรรมนูญ 2560 คุ้มครองสิทธิผู้บริโภค แต่มีเนื้อหาบางประการที่เปลี่ยนแปลงไปจากรัฐธรรมนูญ 2540 และ 2550 โดยหลักการเดิมที่กำหนดให้ต้องมีองค์กรอิสระเพื่อผู้บริโภคถูกทำให้หายไป เหลือเพียงแต่การกำหนดให้บุคคลสามารถรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคได้เท่านั้น สำหรับสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย ที่เคยมีอยู่ตามรัฐธรรมนูญ 2550 ก็ไม่ปรากฏในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันเช่นกัน และสิทธิที่จะได้รับข้อมูลที่เป็นความจริง ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ 2550 ก็ได้ถูกโยกไปเป็น ‘หน้าที่ของรัฐ’ ในรัฐธรรมนูญ 2560

ด้านสิทธิแรงงาน รัฐธรรมนูญ 2550 ได้วางหลักการคุ้มครองสิทธิแรงงานทั้งแรงงานเด็กและสตรี กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้บุคคลวัยทำงานมีงานทำ มีประกันสังคม และระบบ

แรงงานสัมพันธ์ ให้แรงงานมีเสรีภาพรวมตัวกันเป็นสหภาพแรงงาน และยังเปิดโอกาสให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐเองก็สามารถรวมตัวตั้งสหภาพข้าราชการได้ เท่าที่ไม่กระทบประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ และยังให้แรงงานได้รับค่าตอบแทน ‘ที่เป็นธรรม’ และในรัฐธรรมนูญ 2550 ยังกำหนดให้รัฐต้องคุ้มครองให้บุคคลที่ทำงานซึ่งมีคุณค่าอย่างเดียวกันต้องได้ค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ

ทว่ารัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกลับเปลี่ยนวิธีคิดในเรื่องค่าตอบแทนจากเดิมต้องได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เป็นให้ได้รับรายได้ที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ ซึ่งอาจก่อให้เกิดสุ่มเสี่ยงต่อการตีความว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของผู้ใช้แรงงานแต่ละพื้นที่ก็ควรไม่เท่ากันด้วย และจะสร้างความไม่เป็นธรรมให้ผู้ใช้แรงงานมากยิ่งขึ้น และรัฐธรรมนูญ 2560 ไม่กำหนดเรื่องการรวมตัวของข้าราชการไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้บุคคลมีเสรีภาพในการรวมตัวเป็นสหภาพ ซึ่งเสรีภาพดังกล่าวก็อาจถูกจำกัดได้ สำหรับลูกจ้างของหน่วยงานรัฐยังขาดความชัดเจนว่า จะรวมตัวกันเรียกร้องสิทธิได้หรือไม่ เพียงใด เพราะบุคคลดังกล่าวก็ยังต้องอยู่ภายใต้กฎหมายวินัยข้าราชการที่กำกับไว้

ในมิติของสิทธิชุมชนและสิ่งแวดล้อม ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันรับรองให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิในการจัดการ บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสามารถเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดหรืองดเว้นไม่ดำเนินการใดได้ แต่ก็ไม่ได้รับรองสิทธิในการแสดงความคิดเห็นต่อโครงการต่างๆ ของรัฐซึ่งมีในรัฐธรรมนูญสองฉบับก่อนหน้า และความฝันของประชาชนที่จะมีองค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพคอยกลั่นกรองโครงการของรัฐ ก็ถูกตัดออกไปจากรัฐธรรมนูญปัจจุบัน และนอกจากนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตามมาตรา 78(4) ได้กำหนดให้พัฒนาระบบงาน โดยเน้นการพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรม ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน อีกทั้งสำนักนายกรัฐมนตรีได้ออกระเบียบว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) พ.ศ.2542 เพื่อให้ทุกหน่วยงานถือปฏิบัติซึ่งสิทธิของประชาชนและการบริหารภาครัฐด้วยหลักธรรมมาภิบาล ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ด้วยมาตรการฉุกเฉินของรัฐบาล จึงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตทุกด้านของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี

จากการศึกษาในครั้งนี้จะเห็นได้ว่าสิทธิในด้านการศึกษา การมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ทางสังคมของประชาชนอยู่ในระดับน้อย อันเป็นผลมาจากการบริหารงานของภาครัฐภายใต้สถานการณ์ที่ไม่ปกติที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนและชุมชนซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญให้สามารถจัดการ ดูแล

และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองสามารถนำไปสู่ความมั่งคั่งมั่นคงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมของประเทศได้ ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา รัฐควรใช้หลักการบริหารงานตามหลักคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการพัฒนาของ ดร.เจมส์ วาย ซี เยน (James Y C Yen) โดยรัฐควรดำเนินการ ดังนี้ การเข้าไปหาประชาชน ("Go to the people) เรียนรู้จากพวกเขา (learn from them) วางแผนร่วมกับพวกเขา (plan with them) ทำงานกับพวกเขา (work with them) เริ่มต้นจากสิ่งที่พวกเขารู้ (start with what they know) และเสริมสร้างบนสิ่งที่พวกเขามี (build upon what they have) เพื่อการแก้ไขปัญหาและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนโดยการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนและชุมชนซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญให้สามารถจัดการ ดูแล และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองสามารถนำไปสู่ความมั่งคั่งมั่นคงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมของประเทศได้

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาพบว่า ผลกระทบที่เกิดจากสถานการณ์ COVID-19 ในจังหวัดอุบลราชธานี ทำให้สิทธิในด้านการศึกษา การมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ทางสังคมของประชาชนมีน้อย เพื่อการรักษาไว้ซึ่งสิทธิในด้านการศึกษา สร้างการมีส่วนร่วมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในสถานการณ์ไม่ปกติ รัฐควรใช้หลักการบริหารงานตามหลักคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการพัฒนาของ ดร. เจมส์ วาย ซี เยน (James Y C Yen) โดยรัฐควรดำเนินการ ดังนี้ การเข้าไปหาประชาชน ("Go to the people) เรียนรู้จากพวกเขา (learn from them) วางแผนร่วมกับพวกเขา (plan with them) ทำงานกับพวกเขา (work with them) เริ่มต้นจากสิ่งที่พวกเขารู้ (start with what they know) และเสริมสร้างบนสิ่งที่พวกเขามี (build upon what they have) เพื่อการแก้ไขปัญหาและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนโดยการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนและชุมชนซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญให้สามารถจัดการ ดูแลและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองสามารถนำไปสู่ความมั่งคั่งมั่นคงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อมของประเทศได้

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล. (2564). *การบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อรับมือกับการระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 ในประเทศไทย.*

สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565จาก https://www.icj.org/wp-ontent/uploads/2021/07/FINAL_APP270601_TFH_Draft_COVID_19_ED_LEGAL_BRIEFING_TH_proofread.pdf

ชุติกาญจน์ สายอุตส่าห์. (2560). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในข้อมูลส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ณัฐวัฒน์ ขันโท. (2562). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิก ศูนย์แพทย์พัฒนา.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.

บรรเจิด สิงคะเนติ. (2558). *หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.* กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ประภาพร ดีสุขแสง. (2564). *การปรับตัวของร้านอาหารริมบาทวิถี (STREET FOOD) ช่วงสถานการณ์โควิด-19 ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์.* โครงการนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ ประจำปี พ.ศ.2564. วันที่ 1 เมษายน 2564. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2565 จาก http://www.bec.nu.ac.th/NPSC/files/ 7%20114-131-A016.pdf

ปรางทิพย์ ภักดีศีรีไพรวัลย์. (2559). *คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ หมู่ 11 ตำบลท่าผา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง.* วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เพลินตา ตันรังสรรค์, (2559). หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลกับสังคมประชาธิปไตย. จุลนิติ.

ภัทราวดี มากมี. (2559). *การประเมินประสิทธิผลขององค์การ.* พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2557). *คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วัฒนะ สุขขวัญ. (2563). *ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อร้านอาหารที่ปรับตัวในช่วงวิกฤต covid-19 ในเขตกรุงเทพมหานคร.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศรีสกุล เจริญศรี และคณะ. (2559). *ธรรมาภิบาลวัฒนธรรมองค์การ กับประสิทธิผลองค์การของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ศุภริน เจริญพานิช. (2564). *บทวิเคราะห์ธุรกิจ SMEs (Quick Study) สาขาธุรกิจร้านอาหาร.* สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565 จาก www.sme.go.th/upload/mod_download/download -20210909160132.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2560). *สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของปวงชนชาวไทย.* กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการเลือกตั้ง.

อรุณ จิรวัฒน์กุล. (2557). *สถิติในงานวิจัยเลือกใช้อย่างไรให้เหมาะสม = Statistics in research appropriate selection*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

CCPR. (2018, 30 October). *Human Rights Committee; General comment No. 36 (2018) on article 6 of the International Covenant on Civil and Political Rights, on the right to life.* สืบค้นเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2565 จาก https:// tbinternet.ohchr.org/Treaties/CCPR/Shared%20Documents/1_Global/CCPR_C_ GC_36_8785_E.pdf

iLaw. (2564). *ปัญหารัฐธรรมนูญ 2560: สิทธิเสรีภาพที่อยู่ภายใต้ความมั่นคงของรัฐ.* สืบค้นเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565. จาก https://ilaw.or.th/node/5735

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York. Harper and Row.